

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5. De relaxatione cessationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

evidenter constet partem illam esse in mora culpabili, quia dum id non constat, retineri ius suum. Quod nullo modo habet locum in eo ob cuius culpam cessatio imposita est: nam esto hic non mittat Romam, non eo ipso auferatur cessatio, alioquin ex sua iniquitate commodum reportaret, in cuiusque potestate situm esset cessationem eludere. Sicuti notavit Sayrus dicto lib. 5. cap. 18. num. 17. Suar. d. sect. 3. num. 14. Bonac. disp. 6. p. 3. num. 11. quia ex nullo Textu colligitur hæc abrogatio; nam Caput quammis solum dicit partem non seruare conditiones sibi præscriptas in imponenda cessatione non esse cessationem seruandam; at nihil dicit de imponente valide cessationem, illam vero postea non obseruante, sicuti neque tollitur excommunicatio, aut suspensio, vel interdictum ex eo quod has censuras imponent illas non obseruet.

Præter prædictas aliæ sunt conditiones seruandæ pro cessatione imposita à Capitulo, scilicet vt ad hanc cessationem imponendam conuocentur omnes qui conuocandi essent pro electione quauis faciendâ, qui que inter se debent conferre, an expedit cessationem imponi, & consultiore facta suffragia ferantur, & ex maiori parte suffragiorum cessatio determinatur; aliâ sicut de electio sine hac conuocatione, consultiore, & determinatione est nulla. Cap. eorum delicto. Cap. quia propter de electione. Sic cessatio quæ electioni comparatur in dicto cap. quammis de officio ordinarij lib. 6. nulla erit: sicuti notavit Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 18. num. 14.

Dubium tamen est, an debeat Capitulum Sede vacante has conditiones in ferenda cessatione obseruare? Affirmat Auila 6. p. disp. 2. dub. 2. §. circa has conditiones. Dicitur, quia Textus in cap. quammis de officio ordinarij. in 6. hæc præscribit conditiones obseruandas à Capitulo, seu conuentu, qui ex maiore parte canonicorum, seu conuenualium coalescit. Sed hoc verum est casu quo Capitulum, seu Conuentus per se cessationem indiceret: at quia Capitulum Sede vacante non per se, sed per vicarium electum iurisdictionem exerceat, iuxta Conc. Trident. sess. 24. cap. 16. de reformat. ea de causa ad imponendam cessationem non indiget Canonicorum conuocatione, & aliis in dicto cap. quammis præscriptis. Sicuti notavit Suar. disp. 19. sect. 3. num. 10.

Capitulum cessationem indicens prædictis conditionibus non seruatis, nequit prouentus, & distributiones, quæ intercessibus diuinis officiis conceduntur, recipere; quia absque causa ab illis officiis abstinere, idèque omnes prouentus, & emolumenta eo tempore percepta restituere tenetur, & insuper parti contra quam cessauerit, obligatur damna reparare. Quod intelligendum est, etiam si causa legitima adit imponendi cessationem. Nam dictus Textus in cap. si canonici vtrumque requirit & causam cessationis legitimam esse, & conditiones in cessatione imponenda ibidem præscriptas obseruari, vt constat manifestè ex illis verbis: Si hoc prætermissis cessauerint, vel causa non fuerit canonica. Sicuti notavit Auila 6. p. de censur. disp. 2. dub. 3. Henric. cap. 52. numero 3. Sayrus plures referens, lib. 5. thesauri, cap. 19. numero 17. Suar. disp. 39. sect. 3. num. 15. vbi bene aduertit hanc obligationem maiori ex parte ex ipsa rei natura ante iudicij sententiam procedere, quia si nulla esset cessatio vel ob defectum causæ, vel conditionum obseruandarum irrationabiliter cessant Canonici à diuinis officiis, inuisitque recipiunt distributiones, & alia commoda Ecclesiæ ob eius obsequium debita, inuisitumque parti aduersus quam cessatur irrogant, damnaque illi facta reparare debent.

Quod dictum est de cessatione nulliter imposita à Capitulo, idem est dicendum de cessatione imposita ab Episcopo, aliove Prælato, si absque causa legitima, vel non seruatis conditionibus, quas obseruare tenetur cessationem interdixerit; debet inquam tunc restituere Canonis ea, quæ ob cessationem impositam amittunt, & aliis clericis stipendia quæ ex Missis, aliisque officiis diuinis acquirunt, & damna quæ pars aduersus quam cessatur sustinet. Sicuti aliis relatis tradunt Sayr. Henric. Suar. Auila supra.

Verum si cessatio iusta sit tenetur qui causam dedit, omnia damna innocentibus personis prouenientia reparare, & arbitrio superioris condemnandus in aliqua quantitate conuertenda in augmentum diuini cultus. Sicuti hæc colliguntur ex dicto cap. quammis. & cap. si canonici de officio ordinarij. in 6. Et notantur aliis relatis Henric. lib. 13. cap. 12. num. 3. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 19. num. 19. Suarez disp. 39. sect. 3. num. 16. Coninch. disp. 17. dub. 7. num. 91. Auila 6. p. disp. 2. dub. 3. conc. 3. Bonac. t. 1. de censur. disp. 6. p. 3. circa finem.

§. IV.

De obligatione seruandi cessationem, & pœna transgressoribus imposita.

- 1. Grave peccatum est violare cessationem.
2. Religiosi obligati sunt cessationem à Capitulo, seu Prælato obseruare.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars VI.

- 3. Clerici, & religiosi tam exempti, quam non exempti incurramus excommunicationem violantes cessationem.
4. Pœna irregularitatis clericis violantibus cessationem imposita non est.

Nemini est dubium graue peccatum commissurum qui cessationem celebratione diuinorum officiorum administratione, vel receptione Sacramentorum violaret, quia violat legem Ecclesiasticam ob grauissimam causam impositam.

Solum est dubium? An Religiosi exempti obligentur seruare, & publicare in suis conuentibus cessationem impositam à Capitulo, seu Prælato, & obseruatam ab Ecclesia matrice? Negat Alterius de interdico, disp. 2. cap. 8. col. 4. quia Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de Regularib. solum præcepit obseruari censuras, & interdicta, at cessatio à diuinis neque est censura, neque interdictum etiam pœnale. Ergo in prædicto decreto non continetur.

Nihilominus contrarium dicendum est. Concilij enim decretum expeditum fuit in confirmationem Clement. 1. de sentent. excommunicat. vbi tam regulares exempti, quam non exempti obligantur interdicta, & cessationes à diuinis obseruata ab Ecclesia matrice obseruare. Et licet textus in principio solius interdicti mentionem fecerit, ex subsequentibus colligitur sub interdicti nomine voluisse cessationem à diuinis comprehendere, vt colligitur ex illis verbis, Quod etiam in interdictis, & cessationibus etc. quæ indicant antea de interdictis, & cessationibus sermonem factum esse. Præterea in cessatione magis videntur rationes obligantes, vt religiosorum conuentus cum Ecclesia matrice confirmantur. Atque ita tradit Bonac. t. 1. disp. 6. pun. 3. num. 10.

Quoad pœnas attingit, nulla est laicis violentibus cessationem ipso iure imposita, sed arbitrio iudicis puniri debent. Clericis verò Religiosis tam exemptis imposita est excommunicatio ipso facto in Clem. de sentent. excommunicat. vt loquentes de interdicto diximus. Debet tamen cessatio esse generalis, & obseruari ab Ecclesia matrice, nam ex violatione cessationis specialis, nulla pœna ipso iure contrahitur, quia nullibi habetur, nec de prædicta cessatione loquitur præfata Clement. Et quammis Paludan. in 4. d. 18. q. 8. num. 38. asserat hanc pœnam excommunicationis habere locum in cessatione tantum imposita à Capitulo, Collegio, seu Conuentu, Concilioque provinciali, non autem in cessatione ab Ordinariis imposita, nullo modo ei adherendum est, sed omnino affirmandum illam pœnam excommunicationis communem esse omni cessationi generali, siue imposita sit à Capitulo, Collegio, seu Conuentu, siue à Concilio provinciali, siue ab Ordinatio, siue à Delegato Pontificis, vt ex dicta Clement. constat in vers. quod etiam. & notavit Couarrua. cap. alma. 2. p. §. 2. num. 3. Henric. lib. 13. cap. 54. num. 3. Nauarr. cap. 27. num. 145. & 189. Sotus d. 22. q. 3. art. 2. Sayrus aliis relatis, lib. 5. cap. 19. in fine. Suar. disp. 39. sect. 3. num. 36. Auila 6. p. disp. 3. dub. 2. conclus. 2. Bonac. disp. 6. punct. 3. num. 9. Notant tamen Henric. & Auila supra. Sayrus lib. 5. cap. 18. num. 11. religiosos Mendicantes ab hac pœna eximi ex particulari privilegio, quod mihi non constat.

Pœnam irregularitatis, quam aliqui Doctores adseribunt violentibus cessationem per exercitium ordinis, verius est non contrahi, quia nullibi est expressa, & irregularitas non contrahitur nisi in casibus à iure expressis. Cap. is cui de sentent. excommunicat. in 8. Et licet in dicta Clement. 1. cessatio æquiparetur interdicto, id est solum quoad pœnam excommunicationis impositam Religiosis interdictum, & cessationem generalem non obseruantibus, non tamen quoad reliqua omnia. Sicuti docet Glossa in cap. si canonici, verbo cessare de officio ordinarij. lib. 6. Panormit. cap. dilectis filiis. num. 18. de appellacionib. Paludan. d. 18. q. 8. art. 3. num. 38. Nauarr. cap. 27. n. 189. Suar. disp. 39. sect. 1. d. num. 8. Auila 6. p. disp. 3. dub. 2. conc. 4. Henric. lib. 13. cap. 54. num. 3. Sayr. lib. 5. cap. 18. num. 9. & alij plures apud ipsos.

§. V.

De relaxatione cessationis.

- 1. Quis possit cessationem relaxare, & qua forma seruanda sit.
2. Bene potest per appellacionem suspendi cessatio, si executioni mandata non sit.

Certum est imponentem cessationem posse illam relaxare, neque alium nisi superior sit, vel æqualis, vel ab imponente potestatem acceperit. Forma verò relaxandi cessationem nulla est in iure determinata, sed illa sufficet quæ voluntatem relaxantis exprimat, vt notant ex communi sententia Henric. lib. 13. cap. 52. num. 3. Sayrus lib. 5. cap. 18. numero 7. Filliuc. tract. 18. num. 138. Bonac. t. 1. disp. 6. de cessat. p. 3. in fine.

R. 2. Dubium

2 Dubium tamen est, an per appellationem suspendi possit: Panormit. in cap. delictus filius. & Villadiego relatus à Couarrou. cap. alma. 2. p. §. 2. num. 1. Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 17. num. 7. existimant suspendi non posse, quia hæc cessatio non à iure dicitur, ideoque ad factum pertinet, quod non videtur appellatione suspendi posse. Verum dicendum est sententiam cessationis executioni mandatum appellatione non suspendi, quia secum trahit executionem, quæ nulla alia via impediri potest quàm relaxatione: at bene suspendi possit, si executioni mandata non sit, quia per appellationem impeditur iurisdictionis imponentis, & ex defectu iurisdictionis nulla erit cessatio. Sicuti tradunt Couarrou. loco citato. Suar. disp. 39. sect. vlt. n. 3. Henric. c. 52. num. 1. in Gloss. lit. O. Auila 6. disp. 3. dub. 1. conclus. 1.

DISPUTATIO VI.

DE IRREGVLARITATE.

DE hac materia nullus est specialis tractatus in iure canonico, sed occasione diuersarum irregularitatum quæ ibi constituntur, diuersos tractatus Doctores edidit, vti Gratian. & alij in Decreto distinct. 26. & in Decretalibus tit. de homicidio, de corpore vitiatas, de sententia excommunicationis. Et alia. Vt distincte procedamus agemus prius de his quæ communia videntur cuiuslibet irregularitatis, deinde de his quæ propria sūt.

PUNCTVM I.

De nomine, & natura irregularitatis, eiusque diuisione.

- 1 Vnde dicta sit irregularitas?
- 2 Expenditur irregularitatis definitio, & qualiter ab aliis censuris differat.
- 3 Quomplex sit irregularitas?

1 **S**I nominis ethymologiam spectemus irregularitas à regula deducitur, addita præpositione in, quæ priuationem significat, ideoque irregularitas idem est ac priuatio regulæ seu extra regulam. Etenim cum regula iuris Pontificij sit omnes ad statum clericalem admittere, qui eo priuatus extiterit extra hanc regulam erit, irregularisque nuncupabitur. Secundum quam significationem sumitur in præfati irregularitas pro impedimento inquam, & priuatione assumendi clericorum statum, & regulam. Argum. Textus in capite 1. de sententia, & re iudicata lib. 6. Capite cum medicinalis. §. sine & capite is qui de sententia excommunicat. eodem libro & alibi.

2 Doctores communiter definiunt irregularitatem, vt sit impedimentum canonicum primum, & per se impediens ordinis susceptionem, & secundariò illius vfum. Sic Archidiacon. & Ioann. Andreas in cap. 1. de sententia. & re iudicata lib. 6. Syluest. verbo irregularitas. initio. Nauarr. cap. 27. n. 191. Couarrou. in Clemens. si furiosus de homicidio. in prin. Henric. lib. 14. cap. 1. num. 2. Gregor. de Valent. t. 2. disp. 7. q. 19. punct. 1. Sayrus lib. 6. cap. 1. num. 16. Suar. disp. 40. sect. 1. Coninch. disp. 18. dub. 1. num. 1. Paul. Layman. lib. 1. summ. tract. 5. part. 5. cap. 1. & alij passim: & colligitur ex cap. significasti el. 1. de homicidio. Impedimentum ponitur loco generis, quia quælibet censura, & quilibet defectus naturalis ordinis impediens est impedimentum. Canonice dicitur, vt excludamus quodlibet aliud impedimentum iure naturæ vel diuino introductum, quo affectus est infidelis, seu non baptizatus, truncus, & scemina; omnes ij iure naturæ, vel diuino excluduntur ab ordinibus. Dicitur directe impediens, ordinis susceptionem, vt distinguamus hanc inhabilitatem ab excommunicatione, suspensione, & interdicto, quæ censuræ sunt, inquam à depositione, & degradatione. Etenim irregularitas absolute non est censura, cum non sit pœna. Quod si aliqua irregularitas pœna sit, non est pœna medicinalis quæ recedente contumacia tolli debet, sed est pœna de se perpetua. Præterquam quod non tam in pœnam delicti commissi imponitur, quam ob honorem Ecclesiastici status, quem dederat in eum assumi qui tale delictum commisit.

Specialiter autem differt irregularitas ab excommunicatione, ex eo quod directe impedit ordinis susceptionem quatenus talis est, cum tamen excommunicatio illius susceptionem impediatur quatenus est quædam cum fidelibus communicatio, & excommunicatio minor, quatenus est quoddam Ecclesiæ sacramentum. A suspensione verò differt, quia suspensio per se non priuat ordinis susceptionem, sed illius vfum, ideoque solis clericis aptatur, cum tamen irregularitas tam clericis,

quam laicis communis sit. Ab interdicto distinguitur: quia est aliquando interdictum impedit Ordinis susceptionem, non tamen quatenus Ordo est, sed quatenus est quoddam sacramentum, & diuini ministerium. Quod si irregularitas homini iam ordinato superueniat, non obinde mutatur eius natura, sicuti non mutatur in impedimento affinitatis matrimonio superuenientis, quod ex se habet dirimere matrimonium, sed quia matrimonio iam contracto superuenit, illudque dirimere non potest, impedit eius vfum. Sic irregularitas ex se constituit irregularem extra Ecclesiæ ministros, at quando Ecclesiæ ministris superuenit impedit ministerij vfum.

Præterea irregularitas solùm priuat directe irregularem ordinis susceptionem, & indirectè illius vfum, at reliquæ censuræ pluribus aliis priuant, vt ex superioribus constat. Deinde à depositione, & degradatione differt irregularitas, quia depositio, & degradatio sunt sententiæ ab homine latae, cum tamen irregularitas nunquam ab homine, sed à iure indicta sit, & semper indicuntur in pœnam alicuius delicti, cum tamen irregularitas ex se pœna non sit.

Præterea depositio, & degradatio directe non priuant Ordinum susceptionem, sed potius illorum vfum, cum per se supponant ordinem à cuius vfum deponunt, secus irregularitas. Denique irregularitas inducitur ob decorem status clericalis seruandum: at depositio, & degradatio ob vitandum scandalum, quod ex ministerio, Ordinisque vfum persone deponere prouenire potest.

Quoad diuisionem atinet communiter diuidunt Doctores irregularitatem in eam quæ prouenit ex delicto, & in eam quæ prouenit ex alio defectu. Quælibet autem ex his irregularitatibus plures sub se continet, vt in sequentibus videbimus.

Deinde solet diuidi irregularitas in totalem, & partialem. Totalis est, quæ priuat ordinem susceptionem, illorumque vfum, partialis quæ susceptorum ordinem vfum in totum, vel in parte priuat. Etenim homicidium ordinato superueniens eum vfum ordinem priuat, secus verò oculorum, vel inquam defectus, qui tantum priuat ordinatum illorum Ordinum vfum qui cum tali defectu comparari non potest.

Præterea subdiuiditur irregularitas in perpetuam, & temporalem. Perpetua est quæ sola dispensatione tollitur, temporalis quæ lapsu temporis cessat, vt est irregularitas oris ex defectu ætatis, quæ adueniente ætate tollitur, & in his in omnes Doctores conueniunt, ideoque superuacuum est illos recensere.

PUNCTVM II.

De causa efficiente, & materiali irregularitatis

- 1 Nullus alius præter Pontificem irregularitatem inducere potest.
- 2 Satisfit obiectioni.
- 3 Subiectum irregularitatis est vir baptizatus.
- 4 Summus Pontifex incapax est irregularitatis contrahenda.
- 5 Episcopus sub lege generalis irregularitatem inducunt comprehenditur.

CVM irregularitas non incuratur, nisi in casibus à iure expressis. Vt deciditur in capite is qui de sententia excommunicationis, & nullus alius præter Pontificem potestatem habeat condendi ius, efficitur sanè à nullo alio quam à Pontifice irregularitatem induci posse, vt latè comprobatur deat. de censur. disputat. 40. sect. 4. à num. 7. Auila 7. part. disputat. 1. in fine. Bonac. t. 1. disp. 7. q. 1. pun. 2. num. 1. & alij passim.

Aduersus hanc doctrinam processit Sotus, in 4. disputat. 1. q. 1. & Gab. lect. 9. in canon. lit. D. ducti ex eo quod nullibi videatur prohibitum Iudicibus Pontifice inferioribus irregularitatem alicui indicere ob delictum commissum. Si enim possunt depositionem, & degradationem inferre quæ gratiores sunt pœnæ, cur non poterunt irregularitatem? Sed facilis est horum solutio, dicimus namque omnibus Iudicibus Pontifice inferioribus hanc potestatem derogatam esse in dicto cap. is qui de sententia excommunicat. Nam ibi expressè deciditur irregularitatem contrahi non posse nisi in casibus à iure expressis. Si autem alij à Pontifice irregularitatem indicare possent, iam extra casus à iure expressos irregularitas contraheretur. Præterea non expediebat alios à Pontifice potestatem habere inducendi irregularitatem, quia irregularitas per se non inducitur ad puniendâ delicta, sed ad vitandam indecentiam oram ex eo quod irregularis in statu Ecclesiasticum assumatur. Statuore autem, & decernere quæ hanc indecentiam inducant cum id commune sit toti Ecclesiæ, proprium est Pontificis. Ergo solus Pontifex irregularitatem inducere potest, & nullus alius.

Quoad causam materiale atinet, seu quoad subiectum irregularitatis